

LELŐ HELY

The title 'LELŐ HELY' is written in large, bold, black capital letters. A thick black line starts under the 'L' of 'LELŐ', goes up and over the 'O', then down and under the 'H' of 'HELY'. This line continues to the right, ending in a silhouette of a person wearing a hat and holding a telescope to their eye. The person is standing on a small mound of earth or rocks.

A TIT Ásványgyűjtő szakkör hírlevele

*Téli sziklakert a Kis-Somlyó bazalttufájában
(Fénykép: Nagy Mónika)*

Óév-búcsúztató és Újév-köszöntő a Mátyás-hegyen

Az időjárási előrejelzéssel dacolva – úgy, mint tavaly – 28-an indultunk fel a hegyre, a bányába. Fenn derűs napsütés fogadott. A hó teljesen elolvadt, úgyhogy a vidám beszélgetés és szolid koccintás mellett még némi ásványgyűjtögetésre is volt lehetőség.

A bánya művelése már régen megszűnt, de a kitartóan keresők még szép kalcitot is találtak. Így aztán örülve a letetnek, a jó társaságnak és a szép időnek, vidáman búcsúztattuk az Óévet és köszöntöttük az új esztendőt, bízva abban, hogy ez évben is szép és tartalmas gyűjtőútjaink lesznek.

Ehhez mindenkinek

JÓ SZERENCSÉT kívánok!

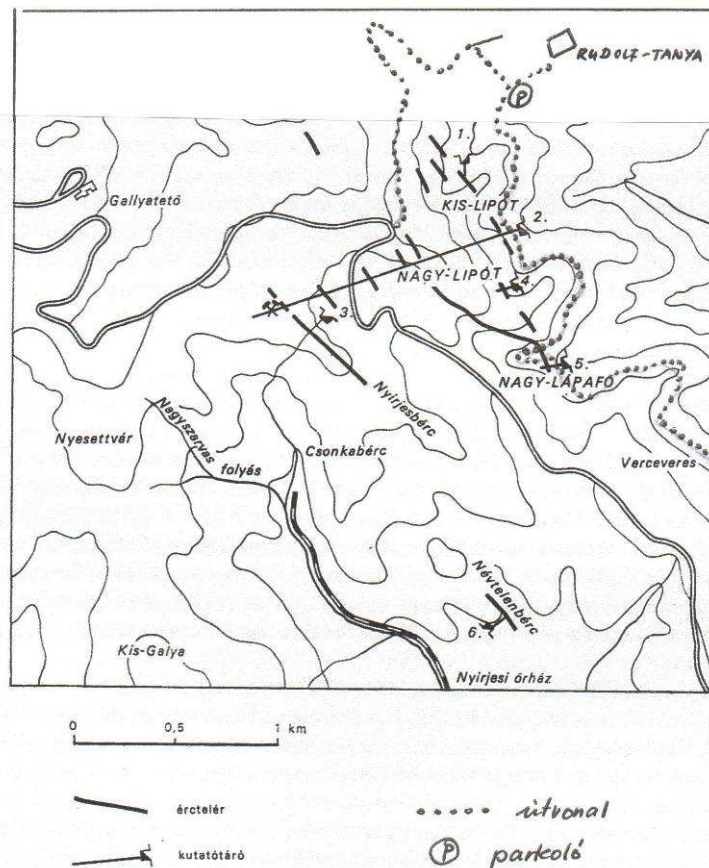
Eszesné Gizi

FIGYELEM: A „Lelőhely” ásványokkal foglalkozó cikkei és aktuális hírei 2010. január 25-től a www.mamit.hu honlapjáról letölthetők!

A Közép-Mátrában lévő érckutató tárók ásványai

Őszi, vagy tavaszi napokon érdemes megtervezni egy gyűjtőtúrát a Parádsasvár és Galyatető közti érckutató tárók meddőhányóira, ill. érckibúvásokra, elsősorban a Nagy Lápafő 2-es tárójának hányójára. Ezt a hányót gyűjtőkörökben „dundasitos” hányóként is ismerik, mert az itteni mintákból Magyarországon először határozták meg az igen ritka ólom-alumínium-karbonátot, a dundasitot. Az útra az eléggé nehéz megközelítés miatt csak olyanok vállalkozzanak, akik biztonságosan le tudják küzdeni a meredek, kb. 60-70°-os hegyoldalt. A hányót a legegyszerűbben a Rudolf tanyától a Nagy Lápafőre, vízszintesen vezető erdei útról közelíthetjük meg. Aki már a Kis-Lipóton, vagy a Nagy Lápafő (Nagy Lipót 4-es táró) hányóján gyűjtöttek, jól ismerik, és akik a Béke-táróra jártak, tudják, ez az az út, amire már senkinek nincs kedve felkapaszkodni, ha már elérték a Béke-táró hányóját.

58. ábra. A Galyatetőtől DK-re fekvő Nagy-Lipót-i ércterület térképvázlata (Vidacs A. után). 1. Kis-Lipót 2-es táró 2. parádsasvári táró 3. nyírjesi felső táró 4. Nagy-Lipót 4-es táró 5. Nagylápafő 2-es táró 6. névtelenbérci táró

1. ábra: Útvonal, a kutatótárók vázlatos térképe (forrás: Juhász Á.: "Évmilliók emlékei", Gondolat Kiadó Budapest, 1983, 163. oldal)

Kocsival közlekedve a Rudolf tanya előtti útelágazásban, utunk elején leparkolhatunk, van annyi hely, hogy akár két kocsis is biztonságosan meg tud állni, anélkül, hogy akadályt jelentene. Az erdei út, bár behajtani tilos tábla őrzi, sorompóval nincs lezárva, tehát bízhatunk abban, hogy helybelinek néznek vagy - ha egyáltalán - elnéző erdészekkel találkozunk (mi még túrázókon kívül soha senkivel nem találkoztunk).

1. kép: A Kis Lipót felé vezető úton

Az út először a Kis-Lipót mellett vezet el (első nagy bal kanyar), itt is volt egy kutató táró, amelynek hányója a meredek völgy alján helyezkedik el, a sűrű bozót azonban láthatatlanná teszi, így célszerű, baloldaltól megközelíteni. A hányó kicsi és kevés szemrevaló anyagot tartalmaz, 2-3 mm-es kvarc-és kalcitkristályok között galenit, szfalerit és kalkopirit szemcsék, apró kristályok, azonban sok a kőolajnyom, amelytől néhány kalcitdarab úgy bűzlik, mint egy benzinkút.

Az úton jó félórás gyaloglást követően elérjük a Nagy-Lápfő alatti Nagy Lipót 4-es tárójának a hányóját, melyből bányavíz fakad és keresztezi az utat. Pár évvel ezelőtt ezt a hányót már jó messziről láthattuk, de most már teljesen benőtték a fák és bokrok az alját, így nagy meglepetésemre csak akkor válik láthatóvá, ha már rég túlhaladtunk rajta. Egy nagy bal kanyarban van, a vízfolyás és egy, a fák közötti mély túrás az egyetlen jel, hogy helyben vagyunk. A hányó még mindig szép anyaggal szolgál, bár már min. két gyűjtőgeneráció ostromolta. Elsősorban kvarcot, kalcitot, szép nagy szfaleritet, galenitet, kalkopiritet gyűjthetünk, néha egészen csinos másodlagos ásványokkal (devillin, malachit, hidrocinkit).

2. kép: A Nagy Lipót 4-es táró alja 2009-ben

3. kép: ...ugyanaz, 2005-ben

A hányót elhagyva, a jobb oldali hegyoldalt (Nagy Lipót) majdnem megkerülve, bal oldalon, az útról nem láthatóan, a mélyben helyezkedik el a Nagy Lápfő 2-es táró hányója. A legegyszerűbben úgy találjuk meg, hogy az út jobb oldalán fekvő kőzettörmelékét figyeljük. 1999-ben ugyanis ott találtunk először szálban álló kalcit-teléreket, amelyekből előkerült sok másodlagos ólom-, cink- és réz-ásvány is.

4. kép: Nagy Lipót, kalcitos telér lebányászott 1999 évi feltárása

Sajnos időközben a gyűjtők hada ezeket teljesen lebányászta, csak a piszkosfehér, barnafoltos kalcittörmelék jelzi azok hült helyét. Az első (az eredeti!) lebányászott feltárást elhagyva a következőnél balra leereszkedhetünk a völgybe, kb. 20-30 méterrel, és vagy egyenesen a hányón kötünk ki, vagy előtte, ill. utána – minél kevesebb lomb van a fákon, annál jobban észrevehetjük. A hányó felett egy kb. 10 méter hosszú, lépcsőzetesen a földbe vezető árok látható, valószínűleg ez volt a kutatótáró bejárata. Nagyon óvatosan lépegetünk, az avar alatt rengeteg csúszós, lábtörő kődarab bújik meg!

A hányó sárgás-földes a bomló ércektől, a tetején mélyre kell ásni, hogy még jó darabokra lelhesünk, ezért inkább az oldalán, ill. az alján kutassunk, ahol a fák között még jó sok nagy darab akad, majdnem mindegyik érces, akár 2-3 cm-es szfaleritkre, galenitre, kalkopiritre és 2-3 mm-es piritre bukkanhatunk, sok másodlagos fehér, kék vagy zöld ásvánnyal.

5. kép: Nagy Lápafő 2-es táró hányja

6. kép: 2-es táró oldala

A másodlagos ásványok közül elsősorban a gipsz tús halmazai, az égszínkék aurikalkit, a zöldes-fehér smithsonit, a zöldes-kék devillin, a fehér hidrocinkit, a fehér, ill. víztiszta cerusszit jelenik meg. A ritka dundasit elsősorban a bomló szfalerit repedéseiben látható, ritkábban már a lelőhelyen, inkább otthon, mikroszkóp alatt tűnik fel, annyira kicsi. Az ércásványokat apró víztiszta kvarckristályok és fehér, víztiszta, sárgás ill. enyhén rózsaszín kalcit kíséri.

7. kép: Kalcit, kvarc, szfalerit

8. kép: Kvarc, kalcit, szfalerit

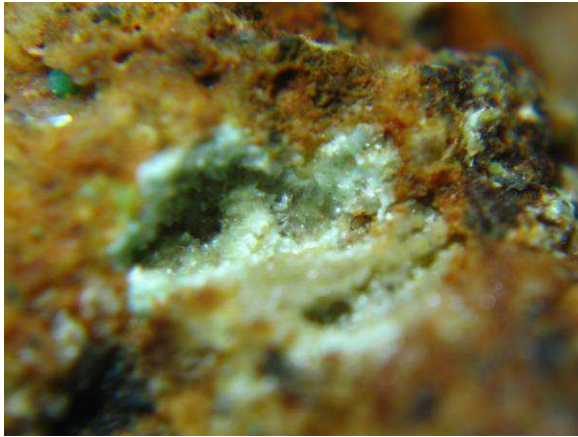
9. kép: Allofán

10. kép: Aurikalkit

A Nagy-Lípót környéki érckutatás 1920 körül kezdődött, az első ércdarabok 1959-ben kerültek elő a MÁFI kutatótárójából. A hatvanas évek elején létesített kutatótárók (ezekhez tartozik a Nagy Lápafő 2-es tárója is) a hányókon lévő gazdag ércnyomok ellenére nem vezettek bányanyitáshoz, csak a Kis-Lípót alatt húzódó parádsasvári Béke-tárónál tartott tovább a kutatás, de igazi termelés ott sem folyt. A kutatott telérek hosszúsága 200-600 méter között, vastagságuk 10 – 600 cm között van. Az ólomtartalom 1% alatt volt, a cinktartalom 3-4% között, az aranytartalom 0,2 g/t, az ezüsté 12-32 g/t között váltakozott. A telérek kőzete túlnyomóan kalcit, kőolajnyomokkal. A Kis-Lipóton, ill. az alatta lévő Béke-táróban fluorit is előfordult, ezt 2009-es leletek is bizonyították.

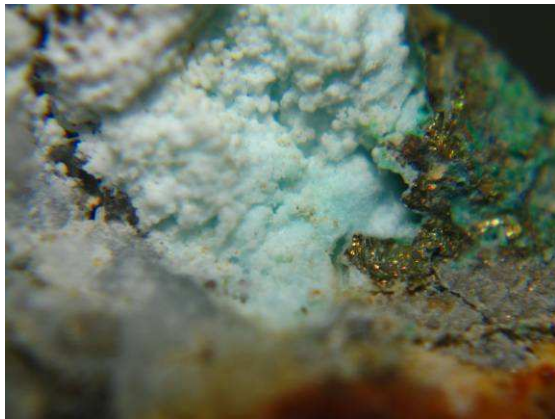
Amikor 2009 októberében meglátogattuk a lelőhelyeket, a Nagy Lápafő tetejét már hó borította és a köd megakadályozta a megszokott kilátást az őszi színekben pompázó, erdővel borított hegyekre. A leletek azonban bőven kárpótoltak és végül megkerült a dundasit is, igazán szép kristálycsoportban.

11. kép: Hemimorfit

12. kép: Dundasit

13. kép: Hidrocinkit, kalkopirit, devillin

14. kép: Galenit, kalkopirit, cerusszit, devillin

15. kép: Hidrocinkit, hawleyit

16. kép: malachit, linarit

17. kép: Galenit (részlet)

18. kép: nagy galenit darab

Kora tavaszra javasoljuk a túrát azoknak, akik a szép ércásványok mellett ritkaságokra is szeretnének szert tenni és nem riadnak vissza a lelőhely kissé bonyolult megközelítésétől. Hogy egy tippet adjak: Előreküldtünk egy erős férfit (Gábort) felderítésre és aztán a nagy fenekem alá terítve egy nejlonszatyrot, lecsúsztam a hegyoldalon, egyenesen a hányóra. Visszafelé már könnyebb volt: négykézláb... Bizony megérte!

19. kép: A korai hidegtől megdermedt szalamandra

A három hányó ásványai:

1. Kis-Lipót 2-es táró meddőhányója:

Galenit: 1-3 mm-es kristályok

Szfalerit: 1-5 mm-es kristályok

Hegykristály: 1-8 mm-es kristályok, jogár-kvarcok is

Kalcit: 1-20 mm-es fehér, víztiszta vagy sárga kristályok

Goethit: barna kérgék, foltok

Fluorit: 1-3 mm fehér, ill. halvány lila kockák, igen ritka

Kőolaj: fekete bevonatok, cseppek kalcitban

2. Nagy-Lipót 4-es táró hányója

Galenit: 1-10 mm-es kristályok

Szفالerit: 1-30 mm-es kristályok, ritkán nagyobbak

Pirit: 1-3 mm-es kristályok

Kalkopirit: 1-10 mm-es kristályok

Devillin: zöldeskék bevonatok, gömbös halmazok, gipsz mellett

Gipsz: 1-3 mm tűs kristályok

Hidrocinkit: fehér, gömbös kérgék

Kvarc: 1-5 mm-es víztiszta kristályok

Kalcit: 1-10 mm-es fehér szkalenoederek

Paligorszkit: világos barna, bőrszerű bevonatok, leplek

Malachit: zöld bevonatok

Goethit: barna foltok, kérgék

Hawleyit: citromsárga bevonatok, foltok

3. Nagy Lápafő 2-es táró hányója és telér-feltárások törmeléke

Galenit: 1-10 mm-es kristályok

Szفالerit: 1-30 mm-es kristályok

Pirit: 1-3 mm-es kristályok, hintések, zsinorok

Kalkopirit: 1-10 mm-es kristályok

Devillin: zöldeskék bevonatok, gömbös halmazok

Gipsz: 1-3 mm-es tűs halmazok

Hidrocinkit: fehér, gömbös bevonatok, kérgék

Kvarc: 1-5 mm-es víztiszta kristályok

Kalcit: 1-50 mm-es fehér szkalenoéderek, pátos, barna foltos, pátos tömegek és erősen korrodált óriáskristályok (10 cm-nél is nagyobbak)

Aurikalkit: 1-2 mm-es fényes kék gömbök, sugaras halmazok

Smithsonit: fehér, zöldes-fehér vagy sárgás kérgék, gömbös halmazok

Cerusszit: 1-3 mm-es fehér, vagy víztiszta kristályokból álló halmazok

Piomorfrit: 1-2 mm-es piszkosfehér tűs kristályok

Termésréz: 1 mm körüli rézszínű, drót, ill. fonatszerű halmazok

Dundasit: fehér, mm alatti finom tűkből álló halmazok, gömbök

Hemimorfrit: mm alatti, színtelen vagy halvány sárga legyező- vagy gömb alakú halmazok

Anglesit: színtelen, vagy sárgás kérgék

Azurit: 1 mm körüli kék kristályok, foltok

Linarit: mm alatti kék kristályok

Kalkofanit: sötétbarna, vagy fekete fényes kérgék

Allofan: fényes, világos kék cseppkőszerű kérgék

Malachit: élénk zöld foltok

Rosasit: mm alatti zöldeskék, világos kék gömböcskék

Paligorszkit: világos barna, bőrszerű leplek

(megjegyzés: nem biztos, hogy a fenti lista már tartalmazza az ÖSSZES fellelhető ásványt, bármikor újat találhatunk, mi pl. egy rózsaszín, rodokrozit-gyanús ásványt is leltünk, vizsgálat folyamatban).

A szajlai Várfalvi kőbánya ásványai

Néhány éve Szajla község szomszédságában, a Darnó-hegy keleti lejtőjén lévő Mély-völgyben kőfejtőt nyitottak, amelyben zöldes színű metabazaltot (diabázt) és vörös radiolaritot fejtenek. Jelenleg a kőfejtő nem üzemel. A fejtő Recskről 6 km hosszú, kocsival is járható földúton, ill. Szajla-Ófalu felől kb. 1,5 km-es földúton érhető el. A kőfejtő kétszintű, a vörös szín dominál (a földutat is vörösre színezi), a metabazalt zöldje alárendelt, néhol világos barna, agyagpalaszerű kőzetek is láthatók. Széles, seprűszerűen szétágazó laumontit- és kalciterek szabdalják a repedezett, első ránézésre nem sokat ígérgető kőzeteket.

1.kép: Várfalvi kőfejtő felső szintje

2.kép: Gyűrött radiolarit, metabazalt a Várfalvi kőfejtőben

A laumontit (víztartalmú kalcium-alumínium-szilikát) tömeges előfordulása Magyarországon nem gyakori, már csak azért is érdemes néhány látványosabb darab után kutatni. Az oszlopos, sugaras megjelenésű laumontit akár 5-8 cm hosszú, sárgás, vagy rózsaszín aggregátumokat képez, de tömegesen is előfordul, kalcittal együtt. Igyekezzünk sugaras halmazokat szedni, ezek a leglátványosabbak. Ritkább a kalcit: Fehér, vagy rózsaszín, ill. enyhén zöldes erekben, pátos tömegekben jelenik meg, de ritkábban 1-10 mm-es szürkés-fehér kristályokban is, amelyek közül kétgenerációs szkalenoéderek is akadnak.

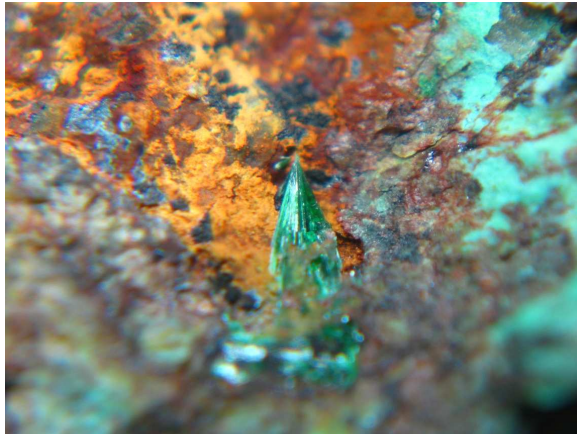
3. kép Szürkés-fehér kalcit

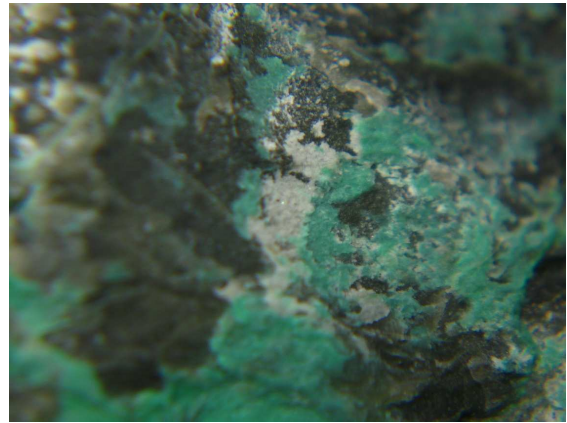
4. kép: Víziszta-fehér kalcit

Egy kis szerencsével bukkanhatunk egy szerpentinit-szerű zöld ásványra is, amelyhez zöld epidotos erek is társulhatnak.

Meglepetésként ért azonban bennünket az élénk zöld malachit megjelenése, radiolaritban, metabazaltban és agyagpalában egyaránt, porszerű bevonatban, de tűsugaras kristályokban is. Természé és kuprit, apró sötétbarna-vörösös dendritek kísérik, foltok formájában.

5.kép: Tűs malachit, goethit

6. Malachitos bevonat, kuprit

6. kép: Malachit, antlerit (?)

A fehér kalciterek mentén ritkán világoszöld, olajzöld csomókban pumpellyit is megjelenhet. A lila-vöröses radiolarit, ritkán tejfehér kvarclencsékert tartalmaz, de nem olyan nagy tömegekben, mint a hegy túloldalán, a Hosszú-völgyben. Elvértve a radiolarit tömör, bordó színű jáspilit megjelenést mutat, amelyhez ritkán kékesszürke kalcedon társul.

A rézércesedést kizárólag a bányá felső szintjén észleltük, ott is úgy tűnik, hogy a bányá tetejéről származik, azaz közvetlenül a talaj alatti rétegekből. Kalkopiritet (mint a Hosszú-völgyben) azonban egyik mintában sem találtunk.

A leletek jól dokumentálják, hogy a Darnó-hegy mindegyik oldalán számíthatunk a számos kutató (Haidinger, 1850, Andrian, 1868, Mezősi/Grasselly, 1949, Pántó, 1948/49, Kiss, 1958, Felegyházi, 1970) által említett ún. Baj-pataki rézércesedés felszíni megjelenésére, a másodlagos rézászványok keletkezése egyértelműen arra utal, hogy a Darnó-hegy mélyén számottevő rézérc (elsősorban kalkopirit) lapul. Ezt 1981-ben Baksa, Csillag és Földessy több, 1200 méter mély fúrással bizonyították (Rm-131, R,-133, Sirok-1, Rm-136) . 40 és 60 méter mélységben fekete, bitumendús agyagpalában finom eloszlású rézszulfidot találtak (Cu érték 0,1 – 0,28%). A rézpala vastagsága 30-40 méter

A környéken létesített régi tárók (Áldáska-táró, Pollner-táró) körül található meddőhányók, a patakmedrek (Hosszú-völgyi patak, Baj-patak, Tarna), a Darnó-hegyi vízmosások, útbevágások átkutatása a 2010-es tervünkben szerepel és a 2009-es előzetes eredményekre alapozva ígéretesnek tűnik. A 2009-es minták még vizsgálat alatt vannak.

Újév a Kis-Somlyón

Miközben a többi ember még a szilveszteri bulit próbálta kipihegni január elsején, mi már úton voltunk, hogy meglátogassuk a hozzánk közeli Kis-Somlyó hegyet. Még a TIT-es börzén keltette fel a figyelmünket Kövecses-Varga Lajos, bár csak annyit mondott, hogy érdekes apróságokat lehet ott találni.

A Kis-Somlyó "hegy" a hasonló nevű falu mellett található Sárvártól délre, a 84-es főúttól 1 km-re. Már legalább ezerszer elmentünk mellette, és mindig megállapítottuk, milyen aranyos, lapos kis vulkánocská, de mivel nem láttunk kőfejtőt, és a szakirodalom sem foglalkozott vele, soha nem mentünk fel gyűjteni. A Google műholdfotóin megtaláltuk a kőfejtő körvonalait, amit lentről nem lehet látni, és a megfelelő felvezető utat is sejteni lehetett. A faluba érve viszont meglepődve tapasztaltuk, hogy jól látható táblák jelzik az utat felfelé, mármint a "KRÁTER" felé. A kráter persze a kőfejtőt jelenti, ami korántsem a kráterbe, csupán a bazalt plató szélébe mélyült.

1. kép: A bánya látképe

Leereszkedve a kőfejtőbe azt tapasztaltuk, hogy inkább tufát bányásztak, mivel a bánya falainak csak a felső negyedén van bazalt. Viszonylag kevés a kő is, mivel a bánya bemutatóhelyként szolgál, sőt időnként a helyi fesztivál egyik helyszíne, így ki van takarítva. Azért találtunk elegendő követ a kalapálásra, nem kellett felmászni falat bontani.

A helyi bazalt erősen hólyagüreges kenyérkő, tele agyagzárványokkal, és tulajdonképpen kalciton és aragoniton kívül semmi mást nem is tartalmaz. A kalcitok nem nagyok, viszont meglepő formákban jelennek meg az üregekben.

Először apró kutyafog-kalcitokkal bélelt üregeket találtunk, majd megjelentek a tű alakú hófehér másodlagos kalcitok is, szép kis kévéket alkotva, majd rátaláltunk a sünikre! Sárgás kalcit gombócokat hófehér tűk borítanak be sűrűn, valami elképesztő látványt produkálva (persze nagyítón keresztül). Ezután még találtunk zöld kalcit gombócokat kis fehér farkincákkal is, illetve tús aragonitot. Végül a tufarétegeket is megnéztük, de ott csak igen apró aragonitot és olivint találtunk.

2. kép: Kalcitgömbök

3. kép: „Farkincás” kalcit

4. kép: Kalcitsűnök

Hazaérve azért tovább kutattunk a neten, bár nehezítette a dolgot, hogy Kis-Somlyó van Erdélyben, Pilisjászfalunál és Nógrádban is, de aztán szép lassan egy meglepő felfedezést tettünk, miszerint a környéken több kisebb vulkán is lapul a Kemenesalja dombocskái közé rejtőzve, amikről szinte semmilyen adat nincs. Ilyen a sitkei, gércei, vásárosmiskei és kemenesmagasi vulkán illetve tufagyűrűk, amiket egyszer érdemes lenne megkutatni.

Aki hozzáfér, olvassa el az *Élet és Tudomány* 2007/34 számában megjelent cikket a törpevulkán történetéről!

A csobánkai barit

A 2009-es év utolsó gyűjtőtúrája Csobánkára vezetett, a Csúcs-hegyen lévő felhagyott homokkőbányába. Itt valamikor erősen vasasodott, vörös színű, finom szemcsés oligocén (hárshegyi) homokkövet fejtettek. A kőzet erősen repedezett, a repedésekben – elsősorban a csúcson lévő sziklamaradványon – kifejezetten erős, hidrotermális kitöltés figyelhető meg, ami – néhány vékony kalcitbevonattól eltekintve – kizárólag baritból áll. A barit vékony és vastag táblás, átlátszó, fehér, sárgás, szürke és vasoxidtól (hematit) vörösre festett, helyenként akár négyzetméteres felületeket is von be. A vasoxidok a kőzetben szép vörösés-barna, lilás rajzolatokat képez, tehát építőköként sem lehetett csúnya...

A kőfejtő a Táncsics út végéről, a Majdan-nyeregen keresztül kb. 35 perces sétával érhető el. A hegy tetejétől szép kilátás nyílik a Pilisre, Budai-hegységre és a Vörösvári út mentén, a Mackó-barlang alatt lévő murvafejtőre. Ezt is megnéztük, de egy pár nyamvadt kalciton kívül semmit nem találtunk ott.

Körmendy Regina

Fényképek: Nagy Mónika, Mesics Gábor

1. kép: A Csúcs-hegyi kőfejtő alsó szintje

2. kép: A lelőhely

3. kép: Vastag táblás barit

4. kép: Vékony táblás barit

Tapasztalok egy digitális mikroszkóppal

Egyszer már a klubban találkoztam egy digitális mikroszkóppal, már nem tudom, ki hozta be, de a minősége nem volt meggyőző. Közben a szemem egyre romlott, a sztereómikroszkóp használata egyre jobban kifárasztott, ezért örültem, amikor gyerekeim születésnapomra megajándékoztak egy BW-908-as típusú Digi-Microscope nevű szerkezettel.

A mikroszkóp alig nagyobb egy kis vércukormérőnél, vagy mobiltelefonnál, nagyon könnyű, USB-kábellel bármelyik számítógéphez csatlakoztatható. Magán a készüléken tulajdonképpen egy apró ipari kamera van, saját fényforrással, élesség- és nagyítás-beállító gombbal, valamint fényképező gombbal. A mikroszkóphoz CD-t és USB-kábelt adnak, amellyel telepíthető és beüzemelhető a szerkezet. A képkivágás azonnal látható a képernyőn, és még rögzítés előtt az opciókkal beállíthatók a kép nagyítása, színe, kontrasztja, élessége, aztán már csak a Snapshot opcióval kell rögzíteni a képet, ami a számítógépen .bmp fájlban jelenik meg. Természetesen a már rögzített kép a későbbiekben sima képszerkesztővel még feldolgozható, azaz nagyításokat, kivágásokat stb. is lehet készíteni.

A gyakorlatban kiderült, hogy az 100 x feletti nagyításoknál a kép pixelekbe esik szét, a legélesebb képek 30–100-szoros nagyításnál érhetők el (a sztereómikroszkópom 30 szoros nagyítást produkál). Jó sokat kell gyakorolni, hogy valóban élvezhető képeket kapjunk, de hosszú téli napokra ez egy kellemes szórakozás.

Videó-opciójával állítólag merész természet-kisfilmeket is lehet vele készíteni (pl. egy álmos légyről, sündörgő bogárról, „futó” csigáról). Ezeket még nem próbáltam ki, de kis élő ásványüreg-lakókat már sikerült megörökítenem.

Összefoglalva: hasznos, szórakoztató eszköz, idővel talán még olcsóbb is lesz.

Az eszköz 25.000 és 35.000 Ft közötti áron, különféle felbontású változatban, internetes áruházakban vásárolható meg.

A digitális mikroszkóppal készített felvétel a Gyombola Gábor által Pomázon gyűjtött zárvány egyik részletét ábrázolja, a képkivágás mérete 15x10 mm (piroxén vagy wollastonit utáni opál-álalak)

Aktuális hírek

Nyíri, Igelő és Sebők-rét bekerítése

Orbán Béla gyűjtőbarátunk nemrég értesített bennünket, hogy a Nyíri melletti híres ametiszt- és kalcedon-lelőhelyeket hamarosan (a tavasz beálltával) bekerítik, bivalyrezervátum létrehozása végett. Miután a bivalyok köztudottan csak egészen zsengekorokban emberbaráti lények, minden valószínűség szerint ezzel e két kitűnő lelőhelynek befellegzett. Aki tehát még nem járt ott, hóolvadást követően kerekedjen fel, mielőtt leverik az első cölöpöket...

Az úrkúti mangánércbánya meddőjén (iszaptároló) lévő ércvagyon kitermelési terve

2009.májusában az úrkúti Mangán Bányászati és Feldolgozó Kft. kérelmet nyújtott be az iszaptárolóban elhelyezett dúsított mangániszap kitermelésére. Jelenleg 35.000 t, 3. osztályú dúsított oxidos ércet 3 tározóban, 23,92 ha-os területen tárolnak. Az iszaptárolók területét gyeppel, ill. nyíres-fűzes erdő borítja, a tárolók védműve jura mészkőből és közettörmelékű ércmeddőből áll, melyből a 90-es években még mangánérces tűzkövet, ammoniteszeket, kovás fákat gyűjtöttünk. Amennyiben 2010-ben megindulna a termelés (mely állítólag a mélyművelést váltja ki), úgy a munkálatok, talajáthalmazások során felszabadulhatnak újabb leletek, azaz nem ártana leletmentést végezni, természetesen a tulajdonos előzetesen bekért engedélyével. Az iszaptárolók az Úrkút község és Köves tábla nevű domb közötti völgyben terülnek el, a 2. tároló gátján betontorony áll. A tároló elérhető az ércmosó feletti útról, ill. az úrkúti Béke útról elágazó földúton, mely a völgygát feletti tározóhoz vezet. Amennyiben a területet valóban megnyitják, az utóbbi lenne a legrövidebb szállítóút, így valószínűleg ezen közlekednének a cég teherautói. 2010-ben mindenképpen érdemes lenne megkeresni a bányatulajdonost és érdeklődni a termelés megkezdéséről, az esetleges leletmentésről.

Körmendy Regina

Forrás: Közép-dunántúli KTV Felügyelőség

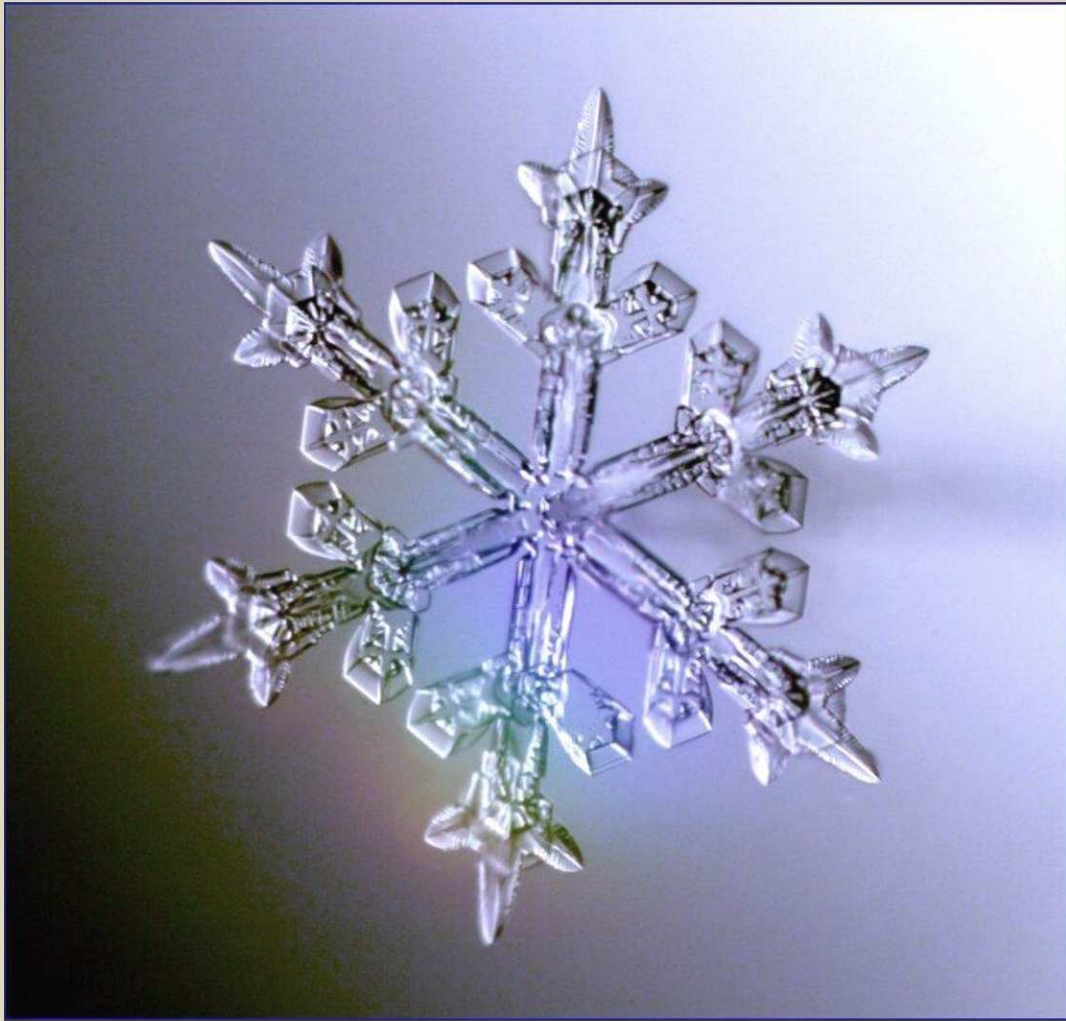
A „Lelőhely” internetes megjelenítése – saját ügyben

Miután nyugdíjazásom miatt megszűnt a „Lelőhely” 35 példányszámban való kinyomtatásának ingyenes lehetősége, a „Lelőhely” ásványokkal foglalkozó cikkeit, híreit 2010.január 25.-től a MAMIT honlapján (www.mamit.hu), „Lelőhely” c. külön rovatban közöljük., pdf-ben, színes képekkel. Ott tehát olvasható, letölthető és kinyomtatható lesz. Ezzel a TIT hírlevél minősége – úgy gondolom – emelkedni fog. Tervbe vettük, hogy soproni gyűjtőbarátaink leendő interaktív „Geománia” c. honlapján majd a „Lelőhely” minden egyes száma, teljes terjedelemben hozzáférhetővé válik.

Akinek nincsen gépe, Internete, a továbbiakban az újság anyapéldányáról készíthet színes, vagy fekete-fehér másolatát és remélem, lesznek olyanok a társaságunkban, akik több példányt is készíthetnek. Ezzel megoldhatjuk, hogy a hírlevelünk a jövőben is ingyenes maradhat.

- A szerkesztő -

***A hónap ásványa (H₂O, azaz jég)
2010 januárjában***